

El califat

Tant si ens satisfà el concepte com si el trobem dur d'acceptar (no ens agrada certament, això és segur), la realitat és que hi ha una petita i dispersa tercera guerra mundial en curs.

Tercera guerra mundial, amb minúscules, ara que fa cent anys que començà la Primera Gran. Aquesta, la que ara creix i s'escampa i no sabem quan o com acabarà, no és mundial en el sentit de la Primera o la Segona, no és una guerra d'un bloc d'Estats contra un altre, de l'Eix contra els Aliats, no és una guerra de fronts immensos i clars, de milions de soldats regulars en atacs i contraatacs. Però és universal, i és una guerra: a les riberes del Mediterrani, a l'Àfrica central de Nigèria a Somàlia, a l'Àsia propera, des de la vall del Tigris i l'Eufrates fins a la vall de l'Indus. I també, si es mira atentament, hi ha un front inesperat que ha sorgit en els límits imprecisos entre l'Europa central i l'oriental, però aquesta és potser una altra guerra, igualment vella i renovada, i amb un altre sentit i contingut, més perillosa o menys, segons com es considere. La guerra més extensa i més dura, la que corre i s'escampa des del Pakistan fins a l'Àfrica occidental a la manera de molts focs i fronts d'un mateix incendi, és una guerra de religió i d'una oposició o xoc de civilitzacions: no vaig considerar seriós ni ben fonamentat el cèlebre llibre de Samuel Huntington, però en aquest cas, per dissort, el xoc és real i explícit, i em sap greu haver de constatar-ho. En un costat d'aquesta línia de front discontinua, entre els extrems geogràfics dels Boko Haram de Nigèria a l'oest i els talibans d'Afganistan a l'est, s'ha instal·lat fa pocs mesos aquell que pretén ser (i ja és) l'actor principal i renovat d'aquest xoc o enfrontament: un autoproclamat Estat Islàmic, Daesh o Daish en àrab, sota la forma clàssica de califat, és a dir, aquella forma d'Estat on el poder religiós i el poder civil, polític i jurídic són una i la mateixa cosa, un sistema idealment inspirat en el govern dels quatre Califes Perfectes parents o descendents del Profeta. No es tracta ja d'una variant o derivació d'Al-Qaida o dels seus equivalents, que no es proposaven substituir els Estats musulmans o crear-ne de nous, sinó imposar-hi una interpretació radical de

Joan Francesc Mira

l'Alcorà i dels preceptes més rigorosos que se'n deriven. Al-Qaida era d'arrel sunnita, però no proclamava una guerra santa contra els xiïtes: la seua guerra santa era contra els cristians i els jueus (els "croats i els sionistes"), contra els

occidentals que representen una cultura i una forma de viure incompatible amb l'islam, i contra els dirigents musulmans contaminats d'aquesta mateixa impuresa. Fins i tot es podia presentar, i es presenta, com una continuació del combat contra el colonialisme europeu, inclòs el colonialisme cultural, i la seua influència sobre els països islàmics.

Aquest ISIS, però, aquest Daesh, és o pretén ser tota una altra cosa. Per començar, no és una central de programació i coordinació del terrorisme, a base d'atemptats i atacs puntuals en qualsevol lloc del món. La seua guerra no és d'aquest tipus, guerra dispersa, guerra de guerilles, sinó la d'un exèrcit verdader, organitzat, disciplinat, amb mitjans militars abundants i moderns, i amb un finançament estable que en bona mesura, almenys fins ara, procedia dels governs dels Emirats i d'Aràbia Saudita. Quant al terrorisme que practica, és sobretot un terrorisme d'exhibició i d'intimidació: no d'atemptats, sinó d'afirmació d'un poder sense límits. I aquest califat, també a diferència d'Al-Qaida, es proposa (i ho està aconseguint) el control d'un territori extens i estratègicament decisiu, tant en la geopolítica actual com en la història de l'expansió de l'islam. De moment, el califat és ja una forma d'Estat que ocupa tot l'est de Síria i l'oest de l'Iraq, i s'atura a les portes de Bagdad, la capital dels califes antics. El projecte, però, va molt més lluny, i recorre els camins que en poc més de mig segle van portar els guerrers de l'islam fins a les vores de l'Atlàntic i de l'Índic. Ens pot semblar una faula absurda, una fantasia, però és una fantasia aplicada a l'acció material, que atrau desenes de milers de joves que busquen una vida de fe radical i d'aventura extrema. Una fantasia a la qual, sota aquesta forma de nou califat, prometen lleialtat cada vegada més organitzacions, fins ara disperses, d'aquesta guerra difusa que és cada dia més concreta i més universal. I el remei no el sabem. O, si el sabem, no ens atrevim a dir-ho.

“De moment, el califat és ja una forma d'Estat que ocupa tot l'est de Síria i l'oest de l'Iraq, i s'atura a les portes de Bagdad, la capital dels califes antics. El projecte, però, va molt més lluny, i recorre els camins que en poc més de mig segle van portar els guerrers de l'islam fins a les vores de l'Atlàntic i de l'Índic”